

OBSAH

PŘEDMLUVA 5

1. OD JAZYKA KE KOMUNIKACI 7

Jazyk a řeč 7

Mluvíme a píšeme 9

Jazykem pojmenováváme a sdělujeme 12

Od námětu k stylistickému ztvárnění textu 15

Umíte dělat odstavce? 17

Monolog a dialog 20

Nevšední styly všední konverzace 23

Když tvář promlouvá aneb o neverbální komunikaci 25

O postojích uživatelů k jazyku 28

Jazyková zdvořilost a nezdvořilost 30

Jazyková úspěšnost aneb co dokážeme jazykem 33

Jak mluví ženy a jak mluví muži 35

Jak se v Čechách polemizuje 39

Česká oslovení 41

2. DEVATERO LUČNÍCH KVĚTŮ
– DESATERO SLOVNÍCH DRUHŮ 45

Devatero slovních druhů 45

Základem jsou podstatná jména 48

O přídavných jménech 51

K čemu jsou zájmena? 55

Čísla, číslovky, číslice 58

Sloveso je slovo slov 60

Ohebnost českého slovesa 63

O čem vypovídají příslovce 65

	Předložky pravé a nepravé	68
	Co spojují spojky	71
	Na city jsou citoslovce	74
	Částice - aneb z devatera desatera	77
3.	JAK JEŠTĚ POMĚŘUJEME SLOVA	81
	Umění pojmenovávat	81
	Přesnost a nepřesnost v jazyce a v řeči	84
	Slova s domovskou příchutí	86
	Slova krátká a dlouhá	89
	S kolika slovy při domluvě vystačíme?	92
	Počítače a jazykověda	95
	Je čeština v zajetí cizích slov?	97
	Rčení, úsloví a přísloví	101
	Hra se slovy a jazykový humor	104
4.	JAK TEPE SRDCE ČEŠTINY	108
	O typu češtiny	108
	Kolik je vlastně češtin?	111
	O češtině pro Čechy	113
	Český jazyk v cizině	116
	Cizinec se učí česky	119
	Co radí jazyková poradna	121
	Co je jazyková správnost a kdo o ní rozhoduje	123
	Trampoty s hláskami českými i cizími	126
	Intonace a zvuková stavba promluvy	129
	Grafická soustava češtiny	133
	Úskalí českého pravopisu	135
	O záludnosti teček, čárek a jiných znamének	138
	✕ Umění a užitečnost překládání	142
	Žena v jazyce	144
	Řeč a hudba	149
	„Vysoká“ a „nízká“ čeština	151
	Rytmus češtiny	153
	Jazyk a poezie	155
	Čeština v moderní poezii	158
	Čeština vánoční	161
5.	NAČ MUSÍ STAČIT DNEŠNÍ ČEŠTINA	166
	Jak hodnotíme dnešní češtinu?	166
	Čeština ve vědě dříve a dnes	168
	Novinářská čeština	171
	Jazyk sportovní publicistiky	174
	Jak se mluví v rozhlasu	176
	Básnický kánon reklamy	180
	Podnikatelská čeština	182

Jazyky pro speciální účely	184
Dějiny a současnost českého řečnictví	188
Čeština v administrativním styku	190
Jazyk současné literatury	193
Řeč na jevišti	195
Čeština u kulatého stolu	198
Jazyk dívčích časopisů	200
X Jak psát odborný článek	203
Jak popularizovat vědu	206
Jazyk počítačů	209
Nová pojmenování kolem nás	212
6. ZÁVĚREM TROCHU HISTORIE	214
Jazyk Čechů v proměnách od dávnověku do národního obrození	214
Čeština od národního obrození do získání státní samostatnosti	217
Čeština v období mezi dvěma světovými válkami	220
Současná česká jazyková situace	223
7. NĚKOLIK LISTŮ	
Z BOHEMISTICKÉHO ARCHIVU	227
Jazykovědec a učitel Jan Gebauer	227
Josefa Zubatého obavy o osud češtiny	229
Bohemistický odkaz Václava Ertla	231
Vilém Mathesius - vůdčí duch české jazykovědy	234
Dvacet českých let Romana Jakobsona	237
Bohuslav Havránek jako bohemista	239
70 let Pražského lingvistického kroužku	242
Vladimír Šmilauer - zakladatel české onomastiky	244
Pavel Eisner: bilingvistova láska k češtině	246
80 let časopisu Naše řeč	249
Kde se můžeme poučit o češtině	251
DOPORUČENÁ LITERATURA	254